

**COFNODION CYFARFOD O'R CYNGOR SIR A GYNHALIWD YN SIAMBR Y
CYNGOR – NEUADD Y SIR, LLANDRINDOD DDYDD IAU, 23 IONAWR 2020**

YN BRESENNOL

Y Cyngorydd Sir B Baynham (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr Sir MC Alexander, M Barnes, J Berriman, G Breeze, J Charlton, K W Curry, A W Davies, B Davies, D E Davies, P Davies, S C Davies, M J Dorrance, E Durrant, D O Evans, J Evans, L Fitzpatrick, L George, J Gibson-Watt, M R Harris, S M Hayes, H Hulme, A Jenner, E A Jones, D R Jones, E Jones, G Jones, J R Jones, E M Jones, M J Jones, D Jones-Poston, F H Jump, K Laurie-Parry, H Lewis, P E Lewis, MC Mackenzie, I McIntosh, S McNicholas, DW Meredith, C Mills, JG Morris, R Powell, WD Powell, D R Price, P C Pritchard, G Pugh, J Pugh, G W Ratcliffe, L Rijnenberg, L Roberts, P Roberts, K M Roberts-Jones, D Rowlands, D Selby, K S Silk, L Skilton, D A Thomas, R G Thomas, T J Van-Rees, E Vaughan, M Weale, A Williams, G I S Williams, D H Williams, J Williams, J M Williams a R Williams

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Sir L Corfield, K Lewis, G Morgan, J Wilkinson a S Williams

2. COFNODION

Awdurdodwyd y Cadeirydd i lofnodi cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 10^{fed} Hydref 2019 ac 20^{fed} Rhagfyr 2019 fel cofnod cywir o'r cyfarfodydd hynny.

3. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

4. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Nododd y Cadeirydd fod cynrychiolwyr Credu yn bresennol yn y fynedfa i roi gwybodaeth am y gwasanaethau a ddarperir ar gyfer Gofalwyr ym Mhowys.

Diolchodd i Aelodau am eu cefnogaeth yn ystod y Cinio Nadolig, a nododd y byddai'r arian a godwyd yn cael ei rannu rhwng ei dwy elusen, sef CFfl Maesyfed a Samariaid Powys.

Roedd y Cadeirydd yn annog aelodau i ymweld â'r Angel Cyllyll yn y Drenwydd, a thalodd teyrnged i ymdrechion y Cyngorydd Joy Jones am lwyddo i ddod â'r cerflun i'r dref.

Yn olaf, ar ran y Cyngor mynegodd cydymdeimlad â theulu Bryan Rogers oedd wedi bod yn ofalwr yn Neuadd y Sir am flynyddoedd, oedd wedi marw'n ddiweddar.

5. CYHOEDDIADAU'R ARWEINYDD

Cyhoeddodd yr Arweinydd iddi ysgrifennu i longyfarch yr Aelodau Seneddol oedd newydd gael eu hethol ar draws y sir, yn ogystal â Simon Baynes AS De Clwyd, oedd ar un adeg yn un o Gynghorwyr Sir Powys.

Cyfeiriodd at setliad cyllidebol dros dro, gan gydnabod y cyllid ychwanegol a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd Powys yn y 14^{eg} safle allan o 22 cyngor o ran cynnydd yn y gyllideb, oedd yn cyfateb i welliant sylweddol o'i gymharu â blynyddoedd cynt, a diolchodd i gydweithwyr am eu cefnogaeth wrth llobio Llywodraeth Cymru i sicrhau cyllid ychwanegol. Nododd yr Arweinydd iddi ysgrifennu at Ysgrifennydd Gwladol Cymru a Phrif Weinidog Cymru i geisio sicrwydd y byddai Powys yn elwa o Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU. Llongyfarchodd Fiona Stewart ar gael ei phenodi'n Gadeirydd y Grŵp Strategaeth Economaidd ac atgoffodd Aelodau y byddai sesiwn briffio ar ddiwedd y cyfarfod ffurfiol ar thema Bergen Twf Canolbarth Cymru. Mae hi wedi rhoi tystiolaeth i Bwyllgor Economi, Seilwaith a Sgiliau'r Cynulliad Cenedlaethol ar y Fargen Twf.

Cyfeiriodd yr Arweinydd at agoriad swyddogol Y Gaer ac Ysgol Uwchradd newydd yn Aberhonddu, a therfynwyd ei sylwadau trwy ddiolch i'r Cynghorydd Joy Jones am ei holl waith ar ddod â'r Angel Cylyll i'r Drenwydd.

6. BRIFF GAN Y PRIF WEITHREDWR

Hysbyswyd y Cyngor gan y Prif Weithredwr y byddai'r Pwyllgorau Craffu'n ystyried y cynigion ar y gyllideb ac o'r bwriad i ymgynghori â'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar gynigion mewn perthynas â chefnogi Aelodau. Cyfeiriodd at y gwobrwyon staff a gynhaliwyd ar 10^{fed} Rhagfyr, oedd yn gyfle pwysig i gydnabod gwaith da aelodau staff. Pleser oedd cael adrodd fod y Cyngor wedi llofnodi Siartr 'Marw i Weithio' y TUC - ei nod yw helpu aelodau staff yn y gwaith sydd â salwch angheuol.

7. CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD

7.1. Cwestiwn i Ddeiliad y Portffolio Cyllid, Cefn Gwlad a Chludiant gan Gemma Lewis

A wnewch chi gadarnhau os gwelwch yn dda faint mae Cyngor Sir Powys yn talu am gludiant ysgol i blant o ddalgyrch Aberhonddu fynychu Addysg Gymraeg yn Ysgol Calon Cymru neu Ysgol Ystalyfera, a hynny pan mae'r ddarpariaeth agosaf ar gael yn yr ysgol newydd yn Aberhonddu?

Mae'r plant yn defnyddio bws gwasanaeth sy'n cludo teithwyr heb wiriadau DBS, a bu achlysuron pan mae'r bysiau'n llawn, ac mae'r plant yn gorfod sefyll ar gyfer y daith gyfan.

Os na fyddai'r cyngor yn cyllido'r cludiant yma bellach, rwyf yn amau y byddai niferoedd Aberhonddu'n cynyddu ac felly hefyd y ddarpariaeth o ran pynciau a'r safonau.

Ymateb

Yn ôl Polisi'r Cyngor ar gyfer Cludiant rhwng y Cartref a'r Ysgol, bydd y Cyngor yn darparu cludiant am ddim i ddysgwyr i'r ysgol addas agosaf neu'r ysgol ddalgyrch agosaf os maent yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd. O safbwynt dysgwyr yn ardal Aberhonddu, mae'r ddarpariaeth uwchradd cyfrwng Cymraeg agosaf ar gael yn Ysgol Uwchradd Aberhonddu. Fodd bynnag, yn unol â'r Polisi, mae rhieni'n gallu apelio penderfyniadau os gwrthodwyd cludiant. A dyna'r achos gyda dysgwyr sydd ar hyn o bryd yn cael eu cludo i Ysgol Gyfun Ystalyfera ac Ysgol Calon Cymru.

Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn gwario £132,575 y flwyddyn ar gludo dysgwyr o ddalgyrch Ysgol Uwchradd Aberhonddu i addysg cyfrwng Cymraeg yn Ystalyfera ac yn Ysgol Calon Cymru, Llanfair-ym-Muallt. Polisi'r Cyngor yw cludo'r dysgwyr sydd â'r hawl briodol i'r ysgol ar gludiant cyhoeddus ble bynnag fo'n bosib. Mae rhyw 1200 o ddysgwyr ar hyn o bryd yn cael eu cludo i'r ysgol ar gludiant cyhoeddus bob dydd.

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i wella darpariaeth o addysg cyfrwng Cymraeg ar draws y sir gyfan. Ar hyn o bryd mae gweledigaeth addysg newydd yn cael ei llunio, ac mae addysg cyfrwng Cymraeg yn rhan allweddol o'r weledigaeth newydd. Byddwn yn ymgysylltu â'r holl randdeiliaid ym mis Chwefror i droi'r weledigaeth hon yn realiti.

Doedd dim cwestiwn atodol.

8. TROSGLWYDDIADAU

Trosglwyddiadau Cefnffyrdd, Cludiant ac Ailgylchu

Wrth ymateb i gwestiynau gan Aelodau, eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol (Yr Amgylchedd), ar wahân i gerbydau graeanu, sy'n cael eu prydlesu, mae mwyafrif y cerbydau Cefnffyrdd, Cludiant ac Ailgylchu'n cael eu prynu, gan brynu rhai newydd bob 7 mlynedd. Cynigiodd y Cynghorydd Sir A Davies ac eiliodd y Cynghorydd Sir JM Williams a, gyda 62 pleidlais o blaid, 1 yn erbyn ac 1 yn atal pleidlais

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Cymeradwyo'r trosglwyddiad ar gyfer y Rhaglen Prynu Cerbydau newydd, sy'n golygu cynydd o £1.1 miliwn i'r gyllideb.	Sicrhau y gwneir trosglwyddiadau priodol i adlewyrchu'r rhagolygon o ran gwariant cyfalaf.

8.2. Trosglwyddiad o Dŷ Ladywell i'r Gronfa Datblygu Economaidd

Derbyniwyd grant cyfalaf Ysgogi Economaidd gwerth £1,029,872 gan Lywodraeth Cymru fyddai'n cael ei ddefnyddio ar brosiect Tŷ Ladywell. Byddai'r

grant yma'n golygu y gellir ail-ddyrannu gwerth £664,872 o gyllid cyfalaf craidd y prosiect i gyllido prosiectau Datblygu Economaidd yn y blynyddoedd i ddod. Gofynnodd Aelodau pa brosiectau fyddai'n cael eu hariannu, a nodwyd bod nifer o brosiectau ar y gweill, rhai ohonynt yn sensitif o safbwynt masnachol. Byddai gofyn i'r Cabinet gymeradwyo unrhyw brosiect, a byddai angen ei ategu gydag achos busnes. Gofynnodd Aelodau am gostau datblygu Tŷ Ladywell a chynigiodd Deiliad y Portffolio Cyllid, Cefn Gwlad a Chludiant ddod ag adroddiad i'r Pwyllgor Craffu.

Cynigiodd y Cynghorydd Sir Liam Fitzpatrick y dylid gohirio'r trosglwyddiad nes bo achos busnes ar gael, ac eiliwyd hyn gan y Cynghorydd Sir Karen Laurie-Parry; collwyd y bleidlais gyda 16 o blaid a 48 yn erbyn.

Cynigiodd y Cynghorydd Sir Aled Davies yr argymhelliad yn yr adroddiad, ac eiliwyd y cynnig, a gyda 57 o blaid, 5 yn erbyn, a 2 yn atal pleidlais

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Cymeradwyo trosglwyddiad o £664,872 o weddill y benthyciad cyfalaf i gyllido datblygu Tŷ Ladywell i ariannu prosiectau datblygu economaidd yn y blynyddoedd i ddod.	Sicrhau y gwneir trosglwyddiadau priodol i adlewyrchu'r rhagolygon o ran gwariant cyfalaf.

9. CYNHADLEDD GWELLA'R AWDURDOD LLEOL AC ESTYN

Eglurodd Deiliad y Portffolio Addysg ac Eiddo fod Estyn yn fodlon bod yr awdurdod wedi dangos ymrwymiad clir i fynd i'r afael â'r problemau a nodwyd yn ystod yr arolwg, a bod cynlluniau ac adnoddau yn eu lle i gyflawni hyn. Roedd Estyn wedi cymeradwyo'r Cynllun Gweithredu Ôl-Arolygiad ac mae'r Gwasanaeth Addysg eisoes wedi dechrau gweithio ar y gwelliannau. Roedd y Cabinet wedi cymeradwyo adolygiad strategol o ysgolion yn gynharach yr wythnos hon, a byddai ymgynghoriadau'n cychwyn ym mis Chwefror er mwyn hysbysu adroddiad arall i'r Cabinet ym mis Ebrill. Roedd Deiliad y Portffolio Addysg ac Eiddo yn annog ei gyd-gynghorwyr i ddarllen dogfen Trawsnewid Addysg ym Mhowys - Gweledigaeth ar gyfer Ysgolion Powys ac i ymgysylltu â'r broses ymgynghori. Nododd Cadeirydd y Pwyllgor Craffu ar Addysg a Sgiliau fod swyddogion wedi ennyn hyder sylweddol ymhlith aelodau'r pwyllgor o ran ymrwymiad i newid y gwasanaeth trwy lefel eu hymgysylltiad gyda'r pwyllgor Craffu.

Nodwyd cynnwys llythyr Estyn gan y Cyngor, a'r Cynllun Gweithredu Ôl-arolygiad.

10. DARPAR LE GWAG I AELOD ANNIBYNNOL AR Y PWYLLGOR SAFONAU

Bu'r Cyngor yn ystyried y trefniadau i benodi Aelod Annibynnol newydd i'r Pwyllgor Safonau yn lle Mrs Claire Jackson; byddai ei thymor yn y swydd yn dod i ben ar 21 Mehefin, 2020.

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y penderfyniad:
Cymeradwyo'r trefniadau i benodi aelod i'r Pwyllgor Safonau.	Llenwi lle gwag fydd yn digwydd ym mis Mehefin 2020.

Torrodd y cyfarfod rhwng 11.40 a 11.58.

Gadawodd y Cyngorydd Sir Liam Fitzpatrick y cyfarfod. Cyrhaeddodd y Cyngorydd Sir Clair Mills.

11. CYNRYCHIOLAETH AR BWYLLGORAU A CHYRFF ALLANOL

1. Cynrychiolaeth ar bwyllgorau

Mae angen diwygio aelodaeth pwyllgorau yn sgil ethol tri Chynghorydd Sir newydd a sefydlu grŵp gwleidyddol newydd. Cynigiodd y Cyngorydd Sir Elwyn Vaughan ac eiliodd y Cyngorydd Sir Timothy Van-Rees a gyda 58 o blaid, neb yn erbyn ac 1 yn atal pleidlais

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Cymeradwyo'r manylion aelodaeth diwygiedig ar Bwyllgorau'r Cyngor, fel yr amlinellir yn atodiad yr adroddiad, yn amodol ar benodi'r Cyngorydd Les Skilton i'r Pwyllgor Craffu ar yr Economi, Preswylwyr, Cymunedau a Llywodraethu yn lle'r Cyngorydd Mark Barnes, penodi'r Cyngorydd Mark Barnes ar y Pwyllgor Archwilio yn lle'r Cyngorydd Les Skilton, a phenodi'r Cyngorydd Phil Pritchard ar Bwyllgor Deddf Trwyddedu 2003 yn lle'r Cyngorydd Gwilym Williams.	Diwygio aelodaeth pwyllgorau yn sgil ethol Cyngorwyr newydd a sefydlu grŵp gwleidyddol newydd.

2. Cynrychiolaeth ar Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog

Roedd y Dirprwy Weinidog dros Lywodraeth Leol a Thai wedi hysbysu'r Cyngor y byddai'r lleihad yn nifer cynrychiolwyr Cyngor Sir Powys ar Awdurdod y Parc Cenedlaethol (o 8 aelod ar hyn o bryd i 6 aelod) yn dod i rym ar 1^{af} Ebrill 2020. Yn dilyn ymgynghori gyda'r grwpiau gwleidyddol, byddai'r cynrychiolwyr diwygiedig arfaethedig ar ran y Cyngor ar APCBB o 1^{af} Ebrill, 2020 fel a ganlyn:

Aelodau Annibynnol

Y Cyngorwyr Sir Michael J Jones, Phil Pritchard ac Edwin Roderick

Y Ceidwadwyr

Y Cyngorydd Sir Iain McIntosh

Y Democratiaid Rhyddfrydol/Plaid Werdd
Y Cyngorydd Sir Gareth Ratcliffe

Llafur
Y Cyngorydd Sir Susan McIntosh

Cynigiodd y Cyngorydd Sir Timothy Van-Rees ac eiliwyd y cynnig yma, a gyda 51 o blaid, 6 yn erbyn, a 3 yn atal pleidlais

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Cymeradwyo'r cynrychiolwyr diwygiedig ar ran y Cyngor ar APCBB fyddai'n dod i rym ar 1^{af} Ebrill 2020.	Diwygio cynrychiolaeth y Cyngor ar APCBB yn unol â phenderfyniad Llywodraeth Cymru.

3. Cyngor Iechyd Cymuned Powys.

Enwebwyd y Cyngorydd Sir Edwin Roderick. Nododd cyd-aelod ar y CIC fod y Cyngorydd Roderick wedi ymddiswyddo o'r CIC. Cynigiodd y Cyngorydd Sir Gareth Ratcliffe ac eiliodd y Cyngorydd Sir Jackie Charlton y dylid gohirio'r penodiad. Gyda 26 o blaid, 29 yn erbyn, a 3 yn atal pleidlais, collwyd y bleidlais. Felly cynigiwyd ac eiliwyd enwebiad y Cyngorydd Roderick, a gyda 37 o blaid, 18 yn erbyn ac 8 yn atal pleidlais

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Enwebu'r Cyngorydd Sir Edwin Roderick fel aelod o Gyngor Iechyd Cymuned Powys.	Llenwi lle gwag ar Gyngor Iechyd Cymuned Powys.

4. Y Gist Gymunedol Sportlot

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Penodi'r Cyngorydd Sir William Powell fel aelod o bwyllgor y Gist Gymunedol Sportlot.	Llenwi lle gwag ar y Gist Gymunedol Sportlot.

12. ARGYMHELLION Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

1. Cyfansoddiad

Bu'r Cyngor yn ystyried argymhelliad y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd ar ddiwygiadau i Adran 13 y Cyfansoddiad. Cynigiodd y Cyngorydd Sir Elwyn Vaughan ac eiliodd y Cyngorydd Sir Hywel Lewis a gyda 60 o blaid, neb yn erbyn, ac 1 yn atal pleidlais

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Cymeradwyo'r diwygiadau i Adran 13 y Cyfansoddiad.	Adolygu a diweddu'r Cyfansoddiad.

2. Adroddiadau Blynyddol gan Gynrychiolwyr ar Gyrrff Allanol

Bu'r Cyngor yn ystyried argymhelliad y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd y dylai'r Cyngor dderbyn adroddiad blynyddol gan gynrychiolwyr a benodir ar Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, Panel yr Heddlu a Throsedd Dyfed Powys, Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Gall Cynghorwyr sy'n gynrychiolwyr ar gyrff allanol eraill ddefnyddio Bwletin yr Aelodau i hysbysu'r Cyngor am eu gweithgareddau. Cynigiodd y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan ac eiliodd y Cynghorydd Sir Roger Williams a gyda 64 o blaid, a neb yn erbyn

PENDERFYNWYD	Rheswm dros y Penderfyniad:
Y dylai cynrychiolwyr a benodir gan y Cyngor mewn CCB ddarparu adroddiad blynyddol ar waith y cyrff allanol dan sylw. Ni ddaw'r adroddiadau hyn gerbron y CCB, ond byddant yn cael eu cynnwys ar agenda'r Cyngor.	Darparu gwybodaeth i'r Cyngor gan gynrychiolwyr ar gyrff allanol ar waith y cyrff allanol dan sylw.

Cyhoeddodd y Cadeirydd ei bod yn newid trefn yr agenda i gymryd cwestiynau nesaf, oherwydd byddai'n rhaid i ddau o'r Deiliaid Portffolio adael i fynd i gyfarfod arall.

13. CWESTIYNAU'N UNOL A'R CYFANSODDIAD

13.1. Cwestiwn i Ddeiliad y Portffolio Cyllid, Cefn Gwlad a Chludiant gan y Cynghorydd Sir Les Skilton

Rwyf yn deall fod Powys wedi derbyn gwerth rhyw £3 miliwn gan Lywodraeth Cymru. Defnyddiwyd peth o'r arian i brynu 20 o fysiau newydd ar gyfer cwmnïau bysiau ym Mhowys ar gyfer cludiant cyhoeddus.

A wnaiff deiliad y portffolio fy hysbysu i ac aelodau eraill a yw Powys wedi prynu bysiau ail-law gan rai o'r cwmnïau hyn? Fedrwch chi gadarnhau a yw hyn yn gywir, a pham?

Ymateb

Derbyniodd y Cyngor gyllid y Grant Cludiant gan Lywodraeth Cymru i brynu bysiau a ddarperir fel rhan o'r cytundeb ar gyfer gwasanaethau bysiau lleol sy'n bodoli rhwng cyflenwyr a'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau ar ran y Cyngor. Mae'r cytundeb yn caniatáu i'r Cyflenwr neu'r Cyngor ddarparu'r cerbydau, a dewisodd y Cyngor brynu'r cerbydau. Y rheswm dros hyn yw ei fod yn lleihau'r cyfraniad refeniw y mae'r Cyngor yn ei dalu i'r Cyflenwr i ddarparu'r gwasanaeth. Mae'r bysiau'n eiddo i'r Cyngor, a byddant yn parhau yn eiddo'r Cyngor, trwy gydol y cytundeb. Ar ddiwedd y cytundeb, bydd y Cyngor yn cael gwared arnynt, a bydd yr arian a dderbynnir yn ystod y broses hon yn cael ei ddychwelyd i'r Cyngor. Mae'r bysiau'n cael eu rhedeg gan gwmnïau bysiau sy'n cystadlu'n llwyddiannus i redeg y contract(au).

Mae'r cerbydau a brynwyd gan y Cyngor yr un rhai ag a archebwyd gan y contractwyr pan ddyfarnwyd y contractau ym mis Gorffennaf 2018 - felly mewn gwirionedd, y Cyngor dalodd am y cerbydau yn hytrach na'r Contractwyr. Os oedd cwmnïau wedi archebu cerbyd ond heb ei dderbyn, roedd y Cyngor wedi llwyddo i sicrhau cyllid yn erbyn asedau eraill y cwmni nes derbyn y cerbydau. Os oedd Contractwr eisoes wedi derbyn y cerbydau, ac roedd y rhain yn cael eu defnyddio i gyflawni'r contract, roedd y Cyngor yn talu amdanynt (yn lle'r Contractwr). Ym mob achos, y cwmni bysiau yw 'Ceidwad Cofrestredig' cyfreithiol y cerbydau, ond mae'r cerbydau yn eiddo i'r Cyngor.

Wrth ateb cwestiwn atodol y Cynghorydd Skilton, nododd Deiliad y Portffolio taw naill ai cerbydau newydd neu ychydig o fisoedd oed oedd y bysiau a brynwyd.

13.2. Cwestiwn i Ddeiliad y Portffolio Cyllid, Cefn Gwlad a Chludiant gan y Cynghorydd Sir Gareth Ratcliffe

Yn dilyn pryderon a fynegwyd gan drigolion y Gelli Gandryll, eu bod yn gweld cynnydd yn nifer yr ail gartrefi sy'n troi'n 'fusnesau' er mwyn delio gyda'r cynnydd yn y dreth gyngor, a wnaiff y Cyngor adolygu effaith ail gartrefi ar gymunedau er mwyn cefnogi trigolion lleol yn ogystal â'r gymuned fusnes, i sicrhau fod gennym dymor o 12 mis, ac na chaiff cartrefi eu gadael yn wag am rannau helaeth o'r flwyddyn, a thrwy hynny cryfhau'r gymuned o safbwynt heriau'r dyfodol?

Ymateb

Pan gaiff eiddo ei adnabod fel ail gartref unigolyn o ran Treth Gyngor, mae'n golygu ei fod wedi'i ddodrefnu ond nid dyna unig neu brif anheddle'r unigolyn dan sylw (h.y. mae'n cael ei feddiannu o dro i dro). Felly gellir disgwyl yn rhesymol y byddai'r unigolyn neu unigolion yn treulio amser sylweddol ac yn rhan o gymuned rhyw le arall lle mae ei unig neu brif anheddle mewn gwirionedd. Does dim diffiniad mewn deddfwriaeth o safbwynt faint o amser y mae angen ei dreulio ym mhob cartref.

Felly o safbwynt Treth Gyngor, mae'n dilyn y gall rhywun gael ail gartref efallai, fel y diffinnir uchod, i'w ddefnyddio fel cartref gwyliau at eu diben ei hun. Hwyrach y bydd rhai'n dewis gosod yr eiddo fel cartref gwyliau i bobl eraill ar sail fasnachol.

O ran deddfwriaeth Trethi busnes, gall unigolyn sy'n gosod eiddo ar sail fasnachol fel cartref gwyliau gael ei symud oddi ar restr cyfraddau Treth Gyngor i'r rhestr Trethi Busnes wrth gyrraedd trothwy. Wedyn mae hyn yn golygu fod pobl sy'n drethadwy yn gallu derbyn rhywfaint o ryddhad rhag treth ar drethi busnes yn yr amgylchiadau hyn. Fel trothwy, mae'n rhaid i'r unigolyn(ion) trethadwy farchnata'r eiddo am 140 diwrnod y flwyddyn, a gosod yr eiddo am 70 diwrnod y flwyddyn.

Mae'r unigolyn yn gorfod gwneud cais i Asiantaeth Swyddfa Prisio Cymru (VOA) a bod yn gallu dangos tystiolaeth o'r gweithgareddau marchnata a gosod cyn y byddai'r VOA yn penderfynu newid yr eiddo i eiddo masnachol ar y rhestr Trethi Busnes. Ar ôl symud rhwng y rhestr trethi, cyfrifoldeb y VOA yw adolygu'r rhestr i'r rheolaidd i sicrhau fod yr un amgylchiadau dal yn berthnasol ym mhob achos a dylid wedyn symud eiddo yn ôl i'r rhestr Treth Gyngor os nad yw'n bodloni'r meini prawf.

Gobeithio y byddwch yn deall o'r wybodaeth uchod, mai ychydig iawn o reolaeth neu allu sydd gan yr awdurdod lleol o safbwynt deddfwriaeth neu bolisi neu benderfyniadau wrth benderfynu sut i reoli ail gartrefi o fewn cymunedau Powys o'r safbwynt yna.

Hefyd, fel y byddwch yn ymwybodol, mae Llywodraeth Cymru wedi caniatáu i Gynghorau Cymru gyflwyno taliadau premiwm ar gyfer eiddo sy'n ail gartrefi neu sy'n wag ers talwm. Cyflwynodd Cyngor Powys y taliadau hyn yn unol â pholisi Llywodraeth Cymru fel rhan o ymdrech i annog eiddo yn y ddau gategori i gael eu defnyddio eto fel prif gartrefi, neu at ddibenion eraill ac os bydd yr unigolyn yn penderfynu cadw'r eiddo'n wag neu fel ail gartref, wedyn bydd cynnydd yn ei atebolrwydd i ystyried y defnydd llai.

Ers cyflwyno taliadau premiwm ar gyfer ail gartrefi, ychydig iawn o wahaniaeth a wnaethpwyd i nifer yr ail gartrefi, ac ni fu newid sylweddol ychwaith yn yr eiddo a symudwyd o'r rhestr Treth Gyngor i'r rhestr Trethi Busnes ar gyfer y math yma o eiddo.

Rwyf yn ymwybodol fod Llywodraeth Cymru'n cynnal adolygiad o'r deddfwriaeth a pholisi ym maes cartrefi gwag ac ail gartrefi a hefyd sut mae'r taliadau premiwm wedi effeithio ar y mathau hyn o eiddo.

Yn ogystal, mae Trysoryddion Cymru wedi cyflwyno cais i Lywodraeth Cymru i ystyried y manau cyffredin rhwng Treth Gyngor ail gartrefi, ac eiddo gwyliau o ran Trethi Busnes, ac a yw hyn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar allu Cynghorau i godi refeniw, yr effaith ar gymunedau, yn ogystal â datblygiad twristiaeth yn y Sir.

Felly gobeithio y gwelwch ein bod yn ymwybodol lle gallwn fod, i sicrhau y caiff polisi a deddfwriaeth eu herio a'u hadolygu er mwyn ystyried yr effaith ar Bowys a'i chymunedau lle bo'n bosib.

Doedd dim cwestiwn atodol.

Gadawodd y Cynghorydd Sir Aled Davies y cyfarfod er mwyn mynd i gyfarfod arall.

13.3. Cwestiwn i Ddeiliad Portffolio'r Amgylchedd gan y Cynghorydd Sir David Thomas

Dros gyfnod y Nadolig roedd trigolion wardiau Tawe Uchaf, Abercraf, Ystradgynlais, Ynysgedwyn a Chwmtwrch wedi derbyn gwasanaeth casglu deunyddiau ailgylchu gwael iawn. Roedd hyn oherwydd diffyg cynllunio strategol a chyfathrebu ar ran y Cyngor gyda Chynghorwyr a'r gymuned. Beth fydd y Cyngor yn ei wneud i sicrhau na fydd hyn yn digwydd eto?

Ymateb

Mae cyfnod y Nadolig yn anodd o safbwynt casglu gwastraff ar ochr y ffordd a chasgliadau ailgylchu oherwydd nifer o ffactorau. Fel y gellir deall mae cynnydd sylweddol yn y deunyddiau i'w casglu, ac mae'n hanfodol parhau i ddarparu gwasanaeth, er ein bod yn cydnabod yr angen a gwerth staff yn cael amser i ffwrdd gyda'u teuluoedd.

Nid oes disgwyl i gasgliadau ddigwydd ar Ddydd Nadolig, Gŵyl San Steffan a Dydd Calan, felly gydag effaith ganlyniadol colli'r dyddiau hyn, a'r gwastraff a

deunyddiau ailgylchu ychwanegol adeg yma'r flwyddyn, mae angen casgliadau 'dal fyny' sylweddol. Yn debyg i lawer o awdurdodau eraill, gwneir hyn trwy ddarparu gwasanaeth ar y penwythnos yn dilyn y dyddiau hyn, ac mae'r drefn yma mewn bodolaeth ers nifer o flynyddoedd. Gofynnir i staff weithio ar y penwythnosau hyn, ac maent yn derbyn tâl goramser am wneud hyn, yn wahanol i rai Cyngorau eraill, lle mae'n rhan o'u gofynion cytundebol.

Mae mwyafrif y staff yn sylweddoli beth yw anghenion y gwasanaeth, ac maent yn ymateb yn dda trwy ymdrechu i ddod i'r gwaith fel bo angen. Yn sicr, roedd hyn yn wir am ganolfannau Rhaeadr Gwy, Y Drenewydd a'r Trallwng, lle cafodd y casgliadau eu cyflawni yn ôl y cynlluniau, ac fel y'u hysbysebwyd, heb lawer o drafferthion. Yn anffodus, nid dyna'r achos gyda chanolfan Aberhonddu, lle method lleiafrif sylweddol o staff droi fyny i'r gwaith, naill ai drwy wrthod gweithio neu drwy gytuno yn y lle cyntaf, ond wedyn heb droi allan fel y cynlluniwyd. Roedd hyn yn siom enfawr, a chafodd effaith niweidiol ar y trefniadau a gynlluniwyd gan oruchwylwyr a'r rheolwr, ac a hysbysebwyd felly. Er i oruchwylwyr a rheolwyr geisio lleihau'r effaith ar y cyhoedd trwy fynd allan ar rai o'r casgliadau eu hunain, fel y dywedoch, roedd y perfformiad yn llai na derbyniol.

Yn syml iawn, nid yw'n bosib cael staff ychwanegol ar fyr rybudd adeg yma'r flwyddyn, a hyd yn oed pe byddai hynny'n bosib, yn naturiol byddai'n golygu costau ychwanegol sylweddol, a byddai'n rhaid i bawb dderbyn hyfforddiant priodol i allu cyflawni'r gwaith.

Cafodd y trefniadau eu cynllunio a'u hysbysebu mewn da bryd, ac fel y nodwyd yn barod, roedd mwyafrif y gweithwyr wedi anrhydeddu'r trefniadau hyn. Pan ddaethom yn ymwybodol o'r problemau, defnyddiwyd pob cyfrwng posib i hysbysu trigolion am newidiadau. Mae hyn wastad yn anodd ar fyr rybudd, ond mae defnyddio cyfryngau cymdeithasol wedi helpu yn hyn o beth. Hefyd roedd trigolion yn defnyddio'r wefan i'n hysbysu os nad oedd casgliadau wedi digwydd.

Mae hon yn broblem sy'n berthnasol i gyfnod y Nadolig, oherwydd fel arfer mae staff yn fodlon gweithio Gwyliau Banc eraill, ond mae gwaith eisoes ar y gweill i ddelio gyda'r broblem hon yn y dyfodol. Mae llawer o Gynghorau yn pennu fod trefniadau gwaith dros y Nadolig yn un o'r gofynion cytundebol, a dyma un o'r opsiynau y byddwn yn eu hystyried at y dyfodol. Yn anffodus, os byddwn yn dewis yr opsiwn yma, bydd yn golygu cosb annheg ar y staff sy'n fodlon gwneud yr ymdrech yn rheolaidd. Mae uwch dîm rheoli'r Cefnffyrdd, Cludiant ac Ailgylchu wedi cael ei ailstrwythuro'n ddiweddar, a bellach mae un uwch reolwr yn gyfrifol am oruchwyllo'r swyddogaethau gwastraff ac ailgylchu. Yn dilyn o hyn, mae'r rheolwr ar hyn o bryd yn adolygu'r maes gwasanaeth gweithrediadol a bydd gweithio ar Wyliau Banc yn rhan o'r adolygiad hwn. Mae Uwch Reolwr Gwasanaethau Gwastraff ac Ailgylchu wedi cynnig cwrdd ag Aelodau'r Cyngor sy'n cynrychioli wardiau Tawe Uchaf, Abercraf, Ystradgynlais, Ynysgedwyn a Chwmtwrch er mwyn clywed a deall eu pryderon, er mwyn gallu gweithio i ddelio gyda'r rhain.

Dywedodd y Cyngorydd Sir Thomas y byddai'n derbyn y gwahoddiad i gwrdd â'r Uwch Reolwr a chynigiodd y Deiliad Portffolio fynychu'r cyfarfod hefyd.

13.4. Cwestiwn i Ddeiliad Portffolio'r Amgylchedd gan y Cyngorydd Sir Gareth Ratcliffe

Wrth ystyried bod banciau'n diflannu o gymunedau Powys ac mae rhai cymunedau'n gorfod talu i dynnu arian parod allan o beiriant arian lleol, pryd fydd Cyngor Sir Powys yn dechrau cyflwyno talu trwy gerdyn ar beiriannau talu mewn meysydd parcio ar draws y sir er mwyn cefnogi busnesau, oherwydd mae'n anoddach trin a thrafod arian parod?

Ymateb

Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn gweithio gyda chwmnïau cyflenwi i gyflwyno cyfleusterau talu gyda cherdyn yn y meysydd parcio mwyaf prysur. Bydd yn bosib talu gyda cherdyn mewn cyfanswm o 20 allan o'r 55 peiriant mewn 17 o feysydd parcio. Mae'r rhestr ganlynol yn nodi'r meysydd parcio lle bydd yn bosib talu gyda cherdyn fel rhan o gymal 1 y rhaglen. Byddwn yn uwchraddio'r peiriannau mewn meysydd parcio eraill yn y dyfodol os bydd y cymal hwn yn llwyddiannus, ac os bydd cyllid ar gael.

Stryd yr Eglwys, Y Trallwng
Stryd Aberriw, Y Trallwng
Saith Seren, Y Trallwng
Y Gro, Y Drenewydd [2 beiriant]
Lôn Gefn, Y Drenewydd
Stryd Maengwyn, Machynlleth
Lôn Dywyll, Rhaeadr Gwy
Mount St, Llanidloes
Stryd Fawr, Llandrindod
Knighton Hotel, Tref-y-clawdd
Heol Rhydychen, Y Gelli Gandryll [2 beiriant]
Y Gro, Llanfair-ym-Muallt
Y Watton, Aberhonddu
Stryd George, Aberhonddu [2 beiriant]
Heol Beaufort, Crughywel
Kensington, Aberhonddu
Ffordd y Gamlas, Aberhonddu

Wrth ymateb i gwestiwn atodol, nododd Deiliad y Portffolio y byddai'r peiriannau newydd yn cael eu gosod yn ystod mis Chwefror a mis Mawrth.

13.5. Cwestiwn i Ddeiliad Portffolio'r Amgylchedd gan y Cynghorydd Sir Karen Laurie-Parry

Mae llawer o drigolion wedi darllen cyhoeddiad ar Gyfryngau Cymdeithasol lle'r oedd Cyngor Sir arall wedi arbed arian ar Dorri Glaswellt trwy blannu blodau gwyllt, sy'n ddeniadol iawn i'r llygaid, ac er mwyn annog cynnal niferoedd gwenyn, pili palaod ac ati.

Mae trigolion wedi gofyn a fyddai'n bosib ystyried lle mae lleiniau ac argloddiau llydan iawn, oni fyddai'n arbed arian ac yn well defnydd o amser gweithwyr i dorri dim ond tair troedfedd o'r glaswellt, ac er mwyn rhoi cyfle i'r blodau gwyllt a blannwyd sefydlu eu hunain?

Oni fyddai hyn yn rhyddhau amser i Weithwyr yr Adran Priffyrdd i gyflawni gwaith cynnal a chadw mawr ei angen ar ffyrdd Dosbarth 'B', ffyrdd bach a gwaith draenio cysylltiedig?

Ymateb

Ar hyn o bryd mae gan Gyngor Sir Powys 127 o Warchodfeydd Natur ar Ymyl y Ffordd (RVNR) ar rwydwaith ffyrdd y Sir, ac mae gan bob un o'r rhain gynllun rheoli unigol er mwyn i'r rhywogaethau ar y safle dan sylw elwa. Byddwn yn ebostio'r bas data o'r Gwarchodfeydd hyn at Aelodau er gwybodaeth.

Mae cyfyngiad eisoes ar fanyleb torri glaswellt ar leiniau gwledig, sef lled o 1.2 metr, a thorri glaswellt ychwanegol ar gyffyrdd yn unig lle mae'n anodd gweld. Rydym yn ystyried lleihau'r manau a dorri ar hyn o bryd mewn ardaloedd trefol. Mae nifer o brosiectau ar y gwell, lle rydym wedi gweithio gyda grwpiau lleol i adnabod manau y gallwn eu hepgor. Isod mae rhestr o rai o'r grwpiau rydym yn cydweithio gyda nhw:

- Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog
- Cyngor Tref Llanandras
- "On the verge" – Creu gwarchodfeydd natur - Talgarth
- Ymddiriedolaeth Natur Maesyfed
- Ymddiriedolaeth Natur Brycheiniog
- Ymddiriedolaeth Natur Maldwyn
- Cyngor Tref Crughywel
- Grŵp Cymunedol Y Gelli Gandryll

Os oes gennych unrhyw fannau penodol, fyddai yn eich barn chi'n elwa o beidio cael eu torri, croeso ichi gysylltu â Brian Price, Rheolwr Contractau a Rhaglenni Gwasanaethau Priffyrdd, Gerddi a Strydoedd, ac rwyf yn siŵr y bydd yn gallu trefnu asesu'r ardal dan sylw.

Wrth ymateb i gwestiwn atodol, eglurwyd fod yr Asiantaeth Cefnffyrdd yn talu'r Cyngor am unrhyw waith torri glaswellt ar gefnffyrdd, a bod yr incwm yma'n helpu cefnogi rhannau eraill o gyllideb y Priffyrdd.

13.6. Cwestiwn i Ddeiliaid Portffolio'r Amgylchedd gan y Cynghorydd Sir Karen Laurie-Parry

Mae nifer o drigolion yn fy Ward i'n bryderus iawn ynghylch y toriadau mewn goleuo'r strydoedd. Mae hyn yn fwy o achos pryder lle mae trigolion mewn oed, sy'n ofni mynd allan gyda'r hwyr, oherwydd i'r Cyngor Sir benderfynu peidio goleuo rhai strydoedd. Mae Neuadd Terrace, Bronllys yn un enghraifft.

Mae diogelwch a llesiant pobl hŷn a bregus yn flaenoriaeth uchel, felly a wnaiff Deiliad y Portffolio awgrymu sut gallwn gael hyd i'r arian i sicrhau y diwellir anghenion ein trigolion sy'n poeni am hyn?

Ymateb

Diolch am eich ymholiad mewn perthynas â goleuo'r strydoedd yn eich ward. Ni fu unrhyw newid i'r strydoedd sy'n cael eu goleuo yn yr ardal hon, ers y prosiectau arbed ynni gwreiddiol yn 2009. Wrth gwrs, rydym bob tro'n ystyried y goleuadau a ddarperir yn y sir, a gallwn ystyried gwelliannau pellach ac arbed mwy o ynni trwy ddefnyddio technoleg newydd e.e. gostwng ac ail-raglennu'r goleuadau presennol i roi allbwn mwy penodol, oherwydd y cynnydd mewn costau ynni blwyddyn ar ôl blwyddyn, mae'n hanfodol gwneud hyn. Ar hyn o bryd, byddwn yn ymgynghori â'r cyngor tref a chymuned perthnasol ynghyd â chynghorwyr cyn gwneud unrhyw newidiadau arwyddocaol. O safbwynt sicrhau

bod cyllid ar gael er mwyn lleihau pryderon trigolion, yn anffodus, mae'n bur annhebyg y bydd unrhyw gyllid ychwanegol ar gael, a dylid cofio, er bod goleuadau stryd yn fantais amlwg mewn rhai ardaloedd, nid yw'n un o'r gofynion statudol, yn debyg i fwyafrif y gwaith arall ar briffyrdd.

Mae gan bob Cyngorwr fynediad at wybodaeth sy'n dangos lleoliadau a statws goleuadau trwy 'Geo Discoverer'. Byddwn yn e-bostio manylion at Aelodau ar sut i gael mynediad at yr wybodaeth yma.

Os byddwch yn sylwi bod unrhyw oleuadau wedi eu diffodd, ac mae'r rhestr yn dangos y dylen nhw fod yn gweithio, byddwn yn hapus i ddelio gyda'r sefyllfa.

Ar hyn o bryd, rydym yn ystyried trefniadau at y dyfodol lle bydd gan gynghorau lleol fwy o fewnbwn ar y ddarpariaeth yma, ac i'w deilwra i fod yn addas i leoliadau lleol penodol. Os byddwn yn ystyried fod y fath drefniadau'n hyfyw, byddwn yn cynnal ymgynghoriad priodol ymlaen llaw.

Cynigiodd Deiliad y Portffolio gwrdd â'r Cynghorydd Laurie-Parry i drafod a fyddai'n bosib trefnu cynnau rhai o'r goleuadau ym Mronllys trwy ddiffodd eraill.

13.7. Cwestiwn i Ddeiliad Portffolio'r Amgylchedd gan y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan

Wrth ystyried y pryderon cynyddol am ddefnyddio Glyphosate fel chwynladdwr yn ein cymunedau, a'r ffaith y bu nifer o achosion cyfreithiol llwyddiannus, gwerth miliynau o bunnoedd yn erbyn Monsanto, ac amcangyfrif o ryw 18,400 o achosion cyfreithiol dan ystyriaeth yn erbyn Bayer, oherwydd pryderon iechyd o ganlyniad i ddefnyddio Glyphosate, a phryderon ynghylch effaith defnyddio glyphosate ar yr amgylchedd, a wnaiff deiliad y portffolio cynnal adolygiad brys ar ddefnydd yr awdurdod o glyphosate, ac unrhyw gontractwyr perthnasol, ac ystyried dewisiadau amgen o ran arfer orau, ac adrodd yn ôl i'r Cyngor gydag argymhellion pendant maes o law?

Ymateb

Yn ddiweddar mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi cyhoeddi'r wybodaeth atodedig gan APSE ar destun awdurdodau lleol sy'n defnyddio glyphosate.

Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru sy'n rheoli'r Rhwydwaith Cefnffyrdd trwy Gytundeb Lefel Gwasanaeth gyda Chyngor Powys, lle maent yn pennu y dylid rhoi un driniaeth o chwynladdwr ar gyrbau a sianeli yn ystod mis Mai, ac un driniaeth o chwynladdwr ar adrannau draenau hidlo, eto yn ystod mis Mai. Mae Llywodraeth Cymru yn adolygu'r broses hon, a gwn y cynhaliwyd treial yng Ngogledd Cymru gyda system dŵr poeth yn ystod yr haf eleni, ond nid ydym wedi gweld canlyniadau'r treial eto.

O safbwynt triniaethau Powys ar ein rhwydwaith ni, cyfyngir triniaeth chwynladdwr i'r lleiaf posib. Mae hyn i raddau helaeth oherwydd diffyg arian yn y gyllideb, ond hefyd oherwydd ystyried y cydbwysedd rhwng yr effaith ar yr amgylchedd a'n dyletswydd i gynnal a chadw'r priffyrdd. Mae ardaloedd craidd canol ein trefi ac ystadau tai'n derbyn un driniaeth arferol ym mis Mai, ac mae ardaloedd eraill ond yn cael eu trin wrth ymateb i angen. Ar hyn o bryd system 'Nomix Total Droplet' yw'r system chwynladdwr a ddefnyddir.

Mae gennym broblem gyda phresenoldeb Japanese Knotweed a chwyn ymwithiol eraill mewn rhai ardaloedd ym Mhowys, a byddwn yn trin y rhain gyda glyphosate trwy chwistrellydd i'r coesau os yn bosib, neu gyda chwistrellydd cefn ar gyfer clympiau mwy; ond byddwn yn tynnu'r benfelen â llaw.

Fel rhan o arddangosfa o system isgoch nôl ym mis Awst, rhoddwyd triniaeth i ardal drefol yn Aberhonddu, oedd yn eithaf llwyddiannus, felly rydym yn gwerthuso hyn fel dewis amgen hyfyw i'w fabwysiadu efallai.

Doedd dim cwestiwn atodol.

Gadawodd y Cynghorydd Sir Heulwen Hulme y cyfarfod am 12.46 i fynd i gyfarfod arall.

13.8. Cwestiwn i Ddeiliad y Portffolio Pobl Ifanc a Diwylliant gan y Cynghorydd Sir Huw Williams

Mewn Bwletin diweddar y Bwrdd Sicrhau Ansawdd, nodwyd, fod, *'goruchwyliaeth o'r gweithle (yn y Gwasanaethau Plant) yn hollbwysig mewn ffyrdd amrywiol, mae lefelau cydymffurfio cyfredol yn isel, er eu bod yn codi rhywfaint, a gan fod y strwythur yn ei le bellach, mae'n rhaid delio gyda hyn fel mater o frys'*.

A wnaiff deiliad y portffolio felly roi adroddiad cynnydd cymharol o fis Medi hyd at fis Rhagfyr 2019, gan gynnwys:

- i) Tystiolaeth o'r niferoedd o weithwyr cymdeithasol cymwys, newydd eu cymhwyso a gweithwyr asiantaeth sy'n derbyn lefelau goruchwyliaeth strwythuredig, reolaidd a phriodol yn y gweithle, a**
- ii) Beth yw'r llwyth gwaith cyfartalog presennol ar gyfer pob gweithiwr ac ydy'r gwaith yn briodol i lefel cymwysterau a hyfforddiant bob gweithiwr unigol?**

Ymateb

Tystiolaeth o'r niferoedd o weithwyr cymdeithasol cymwys, newydd eu cymhwyso a gweithwyr asiantaeth sy'n derbyn lefelau goruchwyliaeth strwythuredig, reolaidd a phriodol yn y gweithle

Mae Tîm Arweinyddion y Gwasanaethau Plant wedi ymrwymo i sicrhau fod unrhyw staff yn derbyn goruchwyliaeth ddynodedig, ffurfiol 1:1 yn fisol, yn ogystal ag unrhyw sesiynau goruchwyllo anffurfiol, mewn grwpiau neu gyda chydweithwyr sy'n digwydd. Mae'r Tîm Arweinyddion Gwasanaethau Plant yn sylweddoli nad yw'r dangosydd perfformiad, sef canran y staff sy'n derbyn goruchwyliaeth ar achosion yn fisol, ar hyn o bryd ar y lefel rydym yn anelu ato fel rhan o'n taith gwella barhaus.

Mae canran y staff sydd wedi derbyn Goruchwyliaeth Achos yn fisol yn un o 5 prif ddangosydd perfformiad y gwasanaeth.

Ers mis Medi, pan gwblhawyd yr ailstrwythuro, mae perfformiad wedi amrywio rhwng 80% ac 85%; a 90% oedd y targed mewnol a osodwyd. Yn ystod y cyfnod hwn, darparwyd hyfforddiant i Reolwyr ar oruchwyllo, y model, proses a disgwyladau'n unol â pholisi myfyriol a mabwysiadu Arwyddion o Ddiogelwch. Ar hyn o bryd mae dadansoddiad pellach o ddata goruchwyllo mwy manwl ar draws yr holl wasanaeth yn cael ei asesu gan Dîm Arweinyddion y Gwasanaethau Plant. Hyd yn hyn mae'r canlyniadau'n galonogol, a does dim tueddiadau sy'n dangos nad yw tîm penodol, mathau penodol o ddeiliaid swydd nac unigolion yn derbyn goruchwyliaeth yn fisol.

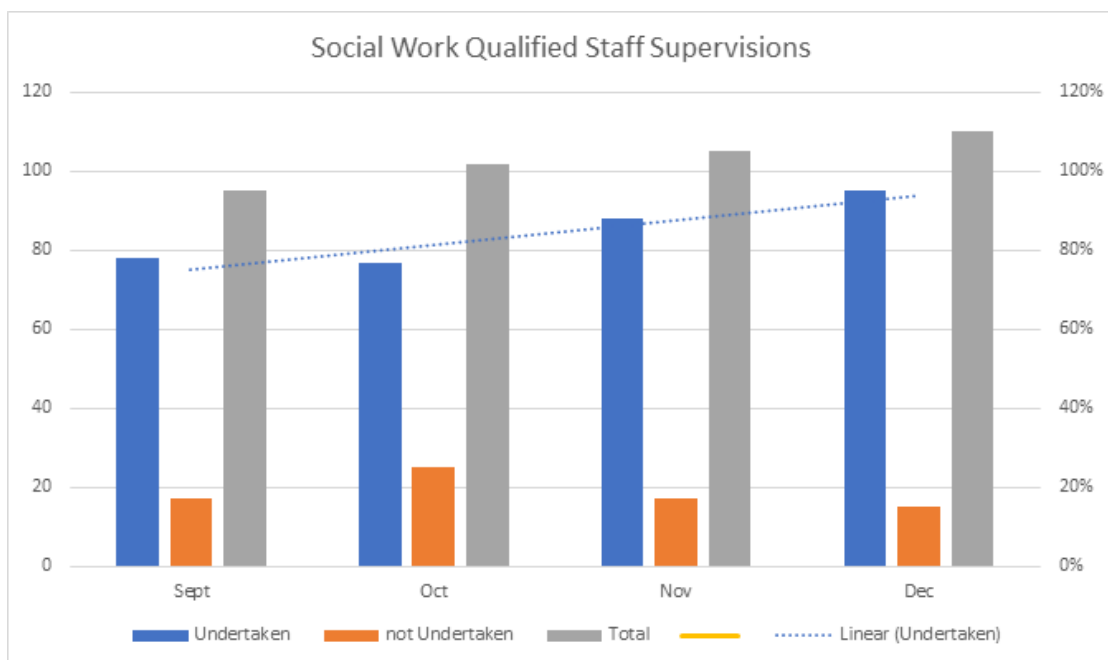
Yn y tablau isod, nodir dadansoddiad o weithwyr cymdeithasol cymwys, newydd eu cymhwyso a gweithwyr cymdeithasol asiantaeth.

Mae'r niferoedd yn y tablau ar sail gweithwyr unigol, yn hytrach na swyddogion sy'n cyfateb i amser llawn (FTE) ac mae'r cyfanswm wedi cynyddu bob mis wrth benodi staff.

Ni chynhelir sesiynau goruchwyllo os bydd staff yn absennol am bythefnos neu fwy yn ystod y mis, ac nid ydynt yn cael eu cynnwys yn yr adroddiadau hyn. Gall hyn fod oherwydd Gwyliau Blynnyddol, Absenoldeb Salwch neu Absenoldeb Mamolaeth neu oherwydd bod cyflogaeth wedi dod i ben. Mae staff sydd ag absenoldebau o lai na phythefnos yn y mis wedi cael eu cynnwys yn yr adroddiadau.

Ni chofnodir gwyliau blynnyddol ac absenoldebau salwch ar gyfer staff asiantaeth ar trent; felly bydd hyn yn effeithio ar y ffigurau uchod.

Pawb (sy'n Cynnwys Gweithwyr Cymdeithasol Cymwys, Newydd eu Cymhwyso a Gweithwyr Cymdeithasol Asiantaeth) Sesiynau Goruchwyllo Staff ym maes Gwaith Cymdeithasol – Dadansoddiad Data

I gloi, mae cofnodi sesiynau goruchwyllo'n rhan o'r cyfarfodydd sicrhau ansawdd data wythnosol a gynhelir rhwng Uwch Reolwyr a Rheolwyr Tîm, a gefnogir ac a hwylusir gan y Tîm Gwella. Hefyd byddwn yn craffu ar berfformiad goruchwyllo yng nghyfarfodydd perfformiad misol rhwng Pennaeth y Gwasanaeth a'r Uwch Reolwr. Mae perfformiad goruchwyllo'n destun adolygiad a thrafodaeth fel grŵp yng nghyfarfodydd misol y Tîm Rheolaeth Weithredol.

Gan fod yr holl Reolwyr wedi derbyn hyfforddiant goruchwyllo bellach ac mae'r polisi goruchwyllo newydd 'Arwyddion o Ddiogelwch' bellach yn fyw, mae

ymrwymiad y Tîm Arweinyddion yn parhau i ymwreiddio pwysigrwydd goruchwyliaeth uchel ei safon a rheolaidd i bob aelod o staff. Bydd y gweithdrefnau monitro a dadansoddi parhaus o'r data goruchwyllo yn caniatáu i Uwch Reolwyr adnabod a rhagweld os oes unrhyw wendidau neu broblemau potensial all godi yn y timau, fyddai'n gallu cael effaith ar staff sy'n derbyn goruchwyliaeth, gyda'r nod o ddelio gyda'r rhain yn brydlon.

Fel Deiliad y Portffolio, rwyf yn hyderus o ran y rhesymau a'r rhesymeg pam nad yw rhai staff wedi cael sesiynau goruchwyllo yn ystod y mis sy'n cynnwys absenoldeb salwch, y gellir ad-drefnu hyn o fewn ychydig ddyddiau fydd yn methu'r amserlen adrodd o ganlyniad.

Beth yw llwyth achosion cyfartalog presennol bob gweithiwr, ac a yw'r gwaith yn briodol i lefel cymwysterau a hyfforddiant pob gweithiwr unigol?

Cynhaliwyd dadansoddiad i gymharu'r llwyth achosion â'r flwyddyn flaenorol:

Yn ystod Hydref 2019 y llwyth achosion cyfartalog ar gyfer gweithwyr cymdeithasol cymwys oedd 16.16.

Yn ystod Hydref 2018 y llwyth achosion cyfartalog ar gyfer gweithwyr cymdeithasol cymwys oedd 23.8.

Y Gweithwyr Cymdeithasol a'r Uwch Weithwyr Cymdeithasol ym mhob tîm sy'n dal mwyafrif yr achosion, sy'n briodol i'w lefel cymwysterau a hyfforddiant mewn gwaith cymdeithasol.

Mae gan Brif Weithwyr Cymdeithasol nifer lai o achosion mwy cymhleth pan fo angen. Mae hyn yn adlewyrchu'r cyfrifoldebau o ran rheolaeth a chyfrifoldebau o fewn y tîm a'r profiad mwy helaeth fel ymarferydd.

Nid oes gan Reolwyr Tîm unrhyw achosion, sy'n briodol i'r swydd hon fel arweinydd.

Yn ogystal, o'r 8 Gweithiwr Cymdeithasol newydd eu Cymhwyso yn y gwasanaeth ar hyn o bryd:

Nid oes gan 2 unrhyw achosion.

Mae 2 newydd gymhwyso'n ddiweddar iawn, ac 8 yw eu llwyth achosion cyfartalog.

Mae 4 yn agosáu at ddiwedd eu statws fel gweithiwr cymdeithasol newydd ei gymhwyso (Ebrill 2020) ac ar gyfartaledd mae ganddynt llwyth achosion o 14.

Mae'r llwyth achosion cyfartalog ar gyfer Gweithwyr Cymdeithasol newydd eu Cymhwyso'n amrywio i adlewyrchu lle maen nhw yn ystod eu blwyddyn gyntaf fel ymarferydd. Mae'r ffocws ar ddatblygiad proffesiynol parhaus a'u cefnogi i ddatblygu a magu hyder fel ymarferwyr wrth i'w profiad gynyddu.

Bydd Uwch Reolwyr a Rheolwyr Tîm yn adolygu llwythi achos y timau unigol yn rheolaidd, ac wrth ddisbarthu achosion newydd i staff i sicrhau fod llwythi gwaith yn deg ac yn ddichonadwy.

Wrth ateb cwestiwn atodol y Cyngorydd Williams am oruchwyliaeth i staff, sydd ar 80% yn is na'r hyn sydd ei angen i sicrhau gwelliant, nododd Deiliad y

Portffolio ei bod wedi gofyn am ffigurau mwy manwl, ac y byddai'n hapus i rannu'r rhain gydag aelodau.

13.9. Cwestiwn i'r Arweinydd gan y Cyngorydd Sir William Powell

Wrth gydnabod yr adnoddau, rhai ariannol a dynol, sy'n cael eu hymrwymo gan Gyngor Sir Powys i'r Gweithgor Allanol ar Brexit a'r gwaith partneriaeth sylweddol, gydag asiantaethau'r sectorau cyhoeddus a phreifat ac aelodau etholedig, mae un maes lle gallwn – a lle gellir dadlau y dylwn – wneud mwy.

Gan fod Llywodraeth newydd y DU wedi gwrthod hawliau gwladychu awtomatig i Ddinasyddion yr UE a addawyd yn ystod yr Ymgyrch i Adael yr UE cyn Refferendwm 2016, ac unrhyw ddiwygiadau i'r Bil Ymadael i adfer yr hawliau hyn - a hyd yn oed i greu gweithdrefnau apêl - mae llawer o ddinasyddion yr UE, AAE ac o'r Swistir ym Mhowys a thrwy Gymru'n wynebu her sylweddol wrth geisio sicrhau Statws Preswlydd Sefydlog gan y Swyddfa Gartref.

Rwyf yn ymwybodol o'r ddolen ar wefan CSP i wybodaeth am Statws Preswlydd Sefydlog ar Gov.UK - ac o'r llyfryn 'cyntaf i'r felin' sydd ar gael i Gynghorwyr sydd â diddordeb. Fodd bynnag, wrth ystyried yr her enfawr a nodwyd ar Gofrestr Risg Corfforaethol CSP o safbwynt dirywiad llym yn y nifer o drigolion Powys o oed gweithio, oni fyddai'n briodol i'r Awdurdod fabwysiadu agwedd 'gorau ar y cae' i gefnogi'r categori gweithwyr hollbwysig yma. Mae awdurdodau cyffiniol megis Sir Fynwy, Sir Gâr a Sir Henffordd dros y ffin, eisoes wedi cymryd camau rhagweithiol, sy'n golygu cynnal sesiynau taro heibio, cyfarfodydd cymunedol a chysylltiad gyda'r gwasanaethau llyfrgelloedd perthnasol, a hyn oll er mwyn cefnogi dinasyddion yr UE sydd am barhau i fyw a gweithio yn a chyfrannu at ein cymunedau.

A wnaiff yr Arweinydd ystyried rhaglen cymorth fwy rhagweithiol, yn unol ag enw da Powys am letygarwch, dyngarwch a chwarae teg?

Ymateb

Yn ôl y ffigurau diweddaraf (7^{fed} Tachwedd 2019) ers agor Cynllun Gwladychu'r Undeb Ewropeaidd, derbyniwyd 790 cais o Bowys. Mae Cyngor Sir Powys wedi bod yn hybu'r cynllun trwy sianeli cyfryngau cymdeithasol ac ar dudalennau Brexit ar ein gwefan. Yn ogystal, anfonwyd negeseuon corfforaethol at ein holl staff ac aelodau etholedig. Seiliwyd yr holl negeseuon ar gyngor y Swyddfa Gartref. Yn ystod wythnosau diweddar, dosbarthwyd deunyddiau cyhoeddusrwydd a dderbyniwyd gan y Swyddfa Gartref, ac rydym wedi eu harddangos mewn llyfrgelloedd ar draws Powys, ac mae staff llyfrgelloedd wedi derbyn pecyn briffio ar y cynllun.

Mae cymorth wedi bod ar gael i staff Cyngor Sir Powys wrth wneud cais i Gynllun Statws Preswlydd Sefydlog yr UE, os gofynnir am hynny.

Ers y refferendwm rydym wedi cael cysylltiad cyson gyda darparwyr gwasanaethau a gomisiynwyd, er mwyn sicrhau parhad busnes, ac i sicrhau y caiff unrhyw ddinasyddion yr UE eu cefnogi i wneud cais am statws sefydlog. Wrth dderbyn diweddariadau gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, mae Cyngor Sir Powys yn dosbarthu'r rhain i feysydd gwasanaeth perthnasol a

darparwyr gwasanaethau i sicrhau fod gwybodaeth glir ac awdurdodol ar gael ar hawliau dinasyddion yr UE.

Bellach mae Llywodraeth Cymru wedi penodi Cydlynnydd Cydlyniant Cymunedol (trwy Gyngor Sir Gâr, sy'n gweithio ar hyd a lled Dyfed-Powys) a Swyddog Cydlyniant Cymunedol (sy'n gweithio ar hyd a lled Powys a Cheredigion). Mae'r swyddogion hyn yn gallu cynnig cyngor a chymorth i ddinasyddion, a byddant yn trefnu cyfres o ddigwyddiadau i helpu gyda cheisiadau am Statws Dinasyddion Sefydlog yr UE a gwybodaeth arall ym maes cydlyniant cymunedol. Cynhelir y sesiwn cyntaf yn Neuadd Les Ystradgynlais ar 31^{ain} Ionawr 2020 rhwng 09:30 - 13:30. Rydym wedi cyhoeddi manylion y digwyddiad hwn, ac mae cynlluniau ar gyfer gweithgareddau eraill ar y gweill.

Hefyd mae'r swyddogion newydd hyn yn y broses o drefnu hyfforddiant ar gynllun SDS yr UE ar gyfer staff rheng flaen (ar y cyd â Travelling Ahead). Unwaith y byddwn wedi cadarnhau'r manylion gyda'r tîm Dysgu a Datblygu, bydd y manylion ar gael i staff.

Mae awdurdodau lleol eraill yn trefnu gweithgareddau eraill, fodd bynnag, ar sail nifer y dinasyddion yr UE ym Mhowys, ym marn Grŵp Cydlynu Strategol Brexit mae'r lefel hon o gymorth yn briodol, ond mae'r sefyllfa'n cael ei adolygu'n rheolaidd.

Wrth ymateb i gwestiwn atodol y Cynghorydd Powell, rhoddodd yr Arweinydd mwy o wybodaeth ar gamau gweithredu'r Cyngor. Mewn perthynas â chysylltiad uniongyrchol gyda dinasyddion yr UE, mae'r Cyngor yn ceisio gwybodaeth gan y Swyddfa Gartref ynghylch a fyddai'n bosib defnyddio'r gofrestr etholiadol at y diben hwn. Mae'r GLIL wedi penodi cwmni cyfreithwyr i weithio gydag awdurdodau lleol i ddarparu sesiynau taro heibio i ddinasyddion yr UE. Roedd yr Arweinydd yn annog Cynghorwyr, os maent yn adnabod dinasyddion o'r UE yn eu wardiau i'w cyfeirio at leoliadau fyddai'n rhoi cyngor iddynt.

14. RHYBUDD O GYNNIG

Bu'r Cyngor yn trafod y cynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Phyl Davies:

Wrth ystyried nad yw cynnal cyfarfodydd llawn o'r Cyngor yn un o ofynion cyfreithiol y broses o drawsnewid ysgolion, ac felly nid yw'n cyfrannu unrhyw beth at y broses, a gan ystyried pwysigrwydd gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau staff a pheidio gwastraffu arian, mae'r Cyngor yn cytuno i ddileu'r angen i'r Cyngor llawn gwrdd i drafod y broses o drawsnewid ysgolion, ac i ddefnyddio cyfarfodydd a chyfleoedd eraill yn hytrach sy'n rhan o'r prosesau cyfreithiol.

Derbyniwyd sylwadau gan nifer o aelodau fod geirio'r cynnig yn rhy agored.

Torrodd y Cyngor am ginio rhwng 13.10 a 14.05. Gadawodd y Cynghorwyr Sir S Davies, A Jones, E Jones, MJ Jones, F Jump, S McNicholas, C Mills, J Pugh, G Ratcliffe, D Rowlands, L Skilton ac M Weale y cyfarfod.

YN BRESENNOL

Y Cynghorydd Sir B Baynham (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr Sir MC Alexander, M Barnes, J Berriman, G Breeze, J Charlton, K W Curry, A W Davies, B Davies, D E Davies, P Davies, S C Davies, M J Dorrance, E Durrant, D O Evans, J Evans, L Fitzpatrick, L George, J Gibson-Watt, M R Harris, S M Hayes, H Hulme, A Jenner, E A Jones, D R Jones, E Jones, G Jones, J R Jones, E M Jones, M J Jones, D Jones-Poston, F H Jump, K Laurie-Parry, H Lewis, P E Lewis, MC Mackenzie, I McIntosh, S McNicholas, DW Meredith, C Mills, JG Morris, R Powell, WD Powell, D R Price, P C Pritchard, G Pugh, J Pugh, G W Ratcliffe, L Rijnenberg, L Roberts, P Roberts, K M Roberts-Jones, D Rowlands, D Selby, K S Silk, L Skilton, D A Thomas, R G Thomas, T J Van-Rees, E Vaughan, M Weale, A Williams, G I S Williams, D H Williams, J Williams, J M Williams a R Williams

Cynigiwyd y gwelliant canlynol i'r cynnig, ac roedd y cynigydd a'r eilydd yn hapus gyda hyn.

Wrth ystyried nad yw cynnal cyfarfodydd llawn o'r Cyngor yn un o ofynion cyfreithiol y broses o drawsnewid ysgolion, ac felly nid yw'n cyfrannu unrhyw beth at y broses, a gan ystyried pwysigrwydd gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau staff a pheidio gwastraffu arian, mae'r Cyngor yn cytuno i ddileu'r angen i'r Cyngor llawn gwrdd i drafod cau ysgol a/neu gyfuno ysgolion, ac i ddefnyddio cyfarfodydd a chyfleoedd eraill yn hytrach sy'n rhan o'r prosesau cyfreithiol.

Cynigiwyd ac eiliwyd hyn, ac fe'i pasiwyd gyda 34 pleidlais o blaid, a 15 yn erbyn. Rhoddwyd y prif gynnig gerbron y cyfarfod, a gyda 35 pleidlais o blaid ac 17 yn erbyn

PENDERFYNWYD Wrth ystyried nad yw cynnal cyfarfodydd llawn o'r Cyngor yn un o ofynion cyfreithiol y broses o drawsnewid ysgolion, ac felly nid yw'n cyfrannu unrhyw beth at y broses, a gan ystyried pwysigrwydd gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau staff a pheidio gwastraffu arian, mae'r Cyngor yn cytuno i ddileu'r angen i'r Cyngor llawn gwrdd i drafod cau ysgol a/neu gyfuno ysgolion, ac i ddefnyddio cyfarfodydd a chyfleoedd eraill yn hytrach sy'n rhan o'r prosesau cyfreithiol.

15. CAIS AM ABSENOLDEB GYDA CHANIATÂD
--

PENDERFYNWYD caniatáu cyfnod o bedwar mis o absenoldeb gyda chaniatâd i'r Cynghorydd Sir Les George rhwng Mis Mawrth a mis Mehefin 2020.

Y Cynghorydd Sir B Baynham (Cadeirydd)